

Seat No. : _____

AL-103

April-2025

B.Ed., Sem.-II

B-109 : Economics

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70

સૂચનાઓ : (1) બધા પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.

(2) વિકલ્પો આંતરિક છે.

(3) જમણી બાજુના આંક પ્રશ્નોના ગુણ દર્શાવે છે.

1. નીચે આપેલા પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ એક જૂથના પ્રશ્નોના જવાબ આપો : 14

(A) અધ્યાપન સૂત્રો એટલે શું ? અધ્યાપન સૂત્રોનું મહત્ત્વ સમજાવો.

(B) અર્થશાસ્ત્ર અધ્યાપનના સૂત્રો ઉદાહરણ દ્વારા સમજાવો.

અથવા

(A) શિક્ષણના સિદ્ધાંતોનું અર્થ, સંકલ્પના અને મહત્ત્વ સમજાવો.

(B) અર્થશાસ્ત્ર શિક્ષણના સિદ્ધાંતોની વિસ્તૃતમાં ચર્ચા કરો.

2. નીચે આપેલા પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ એક જૂથના પ્રશ્નોના જવાબ આપો : 14

(A) ધોરણ 12ના 'ગરીબી' એકમ શીખવવા માટે નીચેના મુદ્દાઓને અનુલક્ષીને એક પાઠ આયોજન નોંધ તૈયાર કરો :

(1) વિશિષ્ટ હેતુ

(2) શૈક્ષણિક મુદ્દા

(3) શિક્ષકની પ્રવૃત્તિ

(4) કા.પા. નોંધ

(B) બલ્યુપ્રિન્ટ એટલે શું ? બલ્યુપ્રિન્ટના મહત્ત્વ અને ફાયદાઓ જણાવો.

અથવા

(A) એક આદર્શ પ્રશ્નપત્ર તૈયાર કરવા માટે અર્થશાસ્ત્રના શિક્ષક તરીકે તમે કયા-કયા મુદ્દા ધ્યાનમાં રાખશો.

(B) પાઠ આયોજન અને એકમ પાઠ આયોજનનો તફાવત સમજાવો. શિક્ષક માટે આયોજનનું મહત્ત્વ જણાવો.

3. નીચે આપેલા પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ એક જૂથના પ્રશ્નોના જવાબ આપો : 14
- (A) અધ્યાપનની પ્રોજેક્ટ પદ્ધતિનો અર્થ સમજાવો. પ્રોજેક્ટ પદ્ધતિના સોપાનો, ફાયદાઓ અને મર્યાદાઓ જણાવો.
- (B) અર્થશાસ્ત્ર શિક્ષણમાં જૂથ-ચર્ચા પદ્ધતિના ફાયદા અને મર્યાદાઓ જણાવો. જૂથ-ચર્ચા પદ્ધતિમાં શિક્ષકની ભૂમિકા સમજાવો.

અથવા

- (A) વર્ગખંડ શિક્ષણમાં 'ભારતીય અર્થતંત્ર' એકમ શીખવવા માટે તમે સમસ્યા ઉકેલ પદ્ધતિનો અસરકારક ઉપયોગ કેવી રીતે કરશો તે ઉદાહરણ સાથે સમજાવો.
- (B) તુલનાત્મક પદ્ધતિ ઉદાહરણ સહિત સમજાવી તેના ફાયદા અને મર્યાદાની ચર્ચા કરો. કોઈપણ ત્રણ વિષયાંગની યાદી તૈયાર કરો જેમાં આ પદ્ધતિનો અસરકારક ઉપયોગ થઈ શકે.
4. નીચે આપેલા પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ એક જૂથના પ્રશ્નોના જવાબ આપો : 14
- (A) અલ્પ હસ્તક ઈજારાની વ્યાખ્યા આપી અલ્પ હસ્તક ઈજારાનાં લક્ષણો સમજાવો.
- (B) પ્રાચીન ભારતના ઉદ્યોગોની સ્થિતિ સ્પષ્ટ કરો.

અથવા

- (A) ગરીબી એટલે શું ? ગરીબીના નિર્દેશકો સમજાવો.
- (B) ભારતમાં બેરોજગારી હલ કરવાના કોઈપણ ત્રણ કાર્યક્રમોની માહિતી આપો.
5. નીચે આપેલા કોઈપણ સાત પ્રશ્નોના ઉત્તર આપો : 14
- (1) આગમન-નિગમન પદ્ધતિ દરમિયાન તમે કયા અધ્યાપન સૂત્રનો ઉપયોગ કરશો ?
- (2) અર્થશાસ્ત્ર વિષયમાં 'સમજ' સામાન્ય હેતુનાં બે વિશિષ્ટ હેતુઓ જણાવો.
- (3) જૂથ-ચર્ચા પદ્ધતિ દરમિયાન તમે કયા અધ્યાપન સૂત્રનો ઉપયોગ કરશો ?
- (4) શિક્ષણના સિદ્ધાંત 'વ્યક્તિગત તફાવત' દ્વારા તમે શું સમજો છો ?
- (5) પાઠ આયોજનના ફાયદાઓ જણાવો.
- (6) અર્થશાસ્ત્ર વિષયમાં ઉપયોગ અને કૌશલ્યનો સામાન્ય હેતુ જણાવો.
- (7) આધાર પદ્ધતિની બે મર્યાદાઓ જણાવો.
- (8) કોઈપણ બે વિષયાંગ જણાવો જે જૂથ-ચર્ચા પદ્ધતિ દ્વારા ભણાવી શકાય.
- (9) અર્થશાસ્ત્ર શિક્ષણમાં ઉપયોગમાં લઈ શકાય તેવા આધારના પ્રકારો જણાવો.
- (10) પ્રચ્છન્ન બેરોજગારીનો અર્થ જણાવો.
- (11) ગરીબીનો આધુનિક અભિગમ સમજાવો.
- (12) રાષ્ટ્રીય બજાર એટલે શું ?

Seat No. : _____

AL-103

April-2025

B.Ed., Sem.-II

B-109 : Economics

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70

- Instructions :**
- (1) All questions are compulsory.
 - (2) Options are internal.
 - (3) Figures to the right indicate total marks of the question.

1. Answer **any one set** of questions given below : 14

- (A) What do you mean by Maxim of teaching ? Explain the importance of maxims of teaching.
- (B) Explain maxims of teaching of Economics with illustration.

OR

- (A) Explain the meaning, concept and importance of principles of teaching.
- (B) Discuss in detail principles of teaching of economics.

2. Answer **any one set** of questions given below : 14

- (A) Taking Unit 'Poverty' from Std. 12th prepare a lesson plan keeping in mind following points :
 - (1) Specific objective
 - (2) Teaching point
 - (3) Teacher's Activity
 - (4) B.B. work
- (B) What do you mean by blue print? State its importance and advantages.

OR

- (A) What points as an Economics teacher you will keep in mind to prepare an ideal question paper ?
- (B) Differentiate between Lesson plan and Unit plan. State their importance for the teacher.

3. Answer **any one set** of questions given below : **14**
- (A) What do you mean by project method of teaching ? Explain its steps, merits and demerits.
- (B) Explain merits and demerits of Group discussion method of teaching Economics. Explain the role of teacher in group discussion method.

OR

- (A) Explain with illustration how you will use problem solving method effectively to teach the unit 'Indian Economy' in the classroom.
- (B) Explain comparative method with example. State its merits and demerits. List three topics in which this method can be used effectively.

4. Answer **any one set** of questions given below : **14**
- (A) Define Oligopoly and explain its characteristics.
- (B) Specify the state of Industries of ancient India.

OR

- (A) What is poverty ? State its indicators.
- (B) Explain any three schemes introduced to solve the problem of unemployment.

5. Answer **any seven** of the following questions. **14**
- (1) Which maxims are used in Inductive-Deductive method of teaching ?
 - (2) State two specific objectives of general objective 'Understanding' in Economics.
 - (3) Which maxims are used while using group discussion method ?
 - (4) What do you mean by principle of teaching "Individual differences" ?
 - (5) State two merits of lesson plan.
 - (6) State the General Objective of teaching Economics for Application and Skill.
 - (7) State two demerits of source method.
 - (8) Name two topics which can be taught with the help of Group discussion method.
 - (9) State types of sources which can be used in economics teaching.
 - (10) Explain meaning of disguised unemployment.
 - (11) Explain the modern approach of poverty.
 - (12) What is National Market ?